

СТАНОВИЩЕ

От проф. д. ик. н. Соня Варадинова Милева-Божанова, СУ „Св. Климент Охридски“, ПН 3.8 Икономика и управление по отрасли (туризъм)

върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ по професионално направление 3.9 Туризъм (човешкият капитал в туризма), обявен от Нов български университет в ДВ бр. 93/26.11.2019 г. с кандидат единствен гл. ас. д-р Милена Методиева Караилиева

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов Български университет

Кандидатът е изпълнил изискванията на чл. 26 ал. 1 от ЗРАСРБ, както следва:

По група А, показател 1: Милена Караилиева притежава Диплома № 29957/22.08.2005 г. за присъдена образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност 05.02.26 “Маркетинг” въз основа на дисертационен труд „Реинженеринг и конкурентно предимство на хотелиерския продукт“. *По група Б, показател 3:* Депозирани са хабилитационен труд – монография „Човешкият капитал в туризма“, НБУ, 2018. *По група Г* кандидатът има 510 точки от изискуеми 200. *По показател 4* са представени 2 монографии, които не са представени като хабилитационен труд. *По показател 5* публикувана е книга на базата на защитен дисертационен труд. *По показател 7* са представени 16 статии и доклади в нереферирани издания с научно рецензиране или редактирани колективни томове. *По показател 9* е депозирана 1 студия в нереферирано издание с научно рецензиране. *По показател 10* кандидатът е автор на 4 глави в колективни монографии. *По група Д, показател 12:* справка от библиотеката на НБУ (СА-17-2019) към 10.06.2019 г. показва наличието на общо 14 цитирания в т.ч. 12 цитирания и 2 самоцитирания. *По всички групи, кандидатът събира точки, които надхвърлят изискуемия минимален праг.*

Кандидатът отговаря на всички изисквания по чл. 56 от Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ. Назначен е на трудови правоотношения в НБУ от 2009 г. (Трудов договор в НБУ №076/05.03.2009 г.), заема академичната длъжност „главен асистент“ от 01.06.2010 г. Във връзка с обявяването на конкурс за „доцент“ в ПН 3.9 Туризъм на 17.10.2019 г. М. Караилиева е провела публична лекция в НБУ на тема “Новите измерения на човешкия капитал в туризма”.

Въз основа на представеният доказателствен материал може да се направи заключение, че кандидатът Милена Караилиева **отговаря на минималните изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“** съгласно чл. 26 ал. 2 и 3 на ЗРАСРП и чл. 56 от Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ.

II. Изследователска дейност и резултати

2.1. Оценка на монографичния труд, творчески изяви или други публикации, съответстващи по обем и цялостност на монографичен труд, включваща оценка на научните и научно-приложните приноси на автора.

В обявеният конкурс за „доцент“ кандидатът е единствен участник. Участва с хабилитационен труд (*Група Б, показател № 3*), публикуван като монография – „Човешкият капитал в туризма“ (2018), който е в обем от 431 страници. В структурно

отношение монографията е съставена от четири глави в които се разглеждат теорията, управлението и развитието на човешкия капитал в туристическата фирма. Монографията представлява съвременен прочит и систематизация на проблематиката за човешкия капитал, в т.ч. основните фактори, тенденции, предизвикателства и подходи за развитието и управлението на човешкия капитал, като един от основните ресурси за конкурентоспособността в туризма.

Приносите могат да бъдат обобщени като основно **научно-приложни** и по-конкретно пречупване на общата теория за управление на човешкия капитал към спецификата на сектора и очертаване на стратегиите и тактиките за развитие на човешкия потенциал в политиката на туристическата фирма.

Като **критични бележки** бих посочила липсата на допълнителен разрез в спецификата и особеностите на различните подсектори на туризма (видове икономически дейности, класификатор на икономически длъжности), потребностите от нови професии и компетенции, както и перспективите в развитието на сектора и предизвикателствата пред управлението и развитието на човешкия капитал в контекста на новите технологии и динамични промени на външната макро- и микро- среда.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации (творчески изяви), направени след назначаването на академичната длъжност „главен асистент“

Към другите по-значими самостоятелни публикации са две **монографии** (*Група Г, показател 4, №1-2*): „Балнео, Спа и Уелнес туризъм - настояще и бъдеще“ (2012) и „Психология на туристическото поведение“ (2012).

Публикационната активност включва още участие на кандидатът в четири колективни монографии (*Група Г, Показател 10*) по тематиките – реинженерниг в туризма (№ 1), Спа и уелнес туризъм (№2), рекреационният фактор в управлението на човешките ресурси (№3) и дигитална трансформация в управлението на човешките ресурси (№4).

От *група Г, не се приемат публикации по показател 10, №1* тъй като се припокрива с основната част на дисертационният труд на кандидата (*Група А, Показател 1*) както и публикация по *показател 9, № 1* тъй като и двете са публикувани преди назначаването на кандидата на академична длъжност „главен асистент“ през 2010 г.

В *група Г, показател 7* „Статии и доклади в нерепубликани издания с научно рецензиране“ са представени общо 16 статии от които 5 на английски език. Забелязва се известно припокриване на темите, включително и между заглавията на български и английски (на пример №8 и №16, №5 и №13). Независимо от тези припокривания и застъпване, което е естествен авторски процес, **основните приноси** на кандидатът могат да бъдат систематизирани в следните тематични направления:

- **Управление на човешкия капитал в туризма** (*Група Г, Показател 7- № 3,4,5,6,8,12,13,14,15,16; Показател 10 № 3,18*); Това е и най-сериозно застъпеното направление. Като основни приноси могат да се посочат обогатяването и открояването на редица постановки свързани с управлението на човешкия капитал в туризма като роля на мотивацията, лидерство, влияние на рекреационните фактори; значение на външните влияния на дигиталната трансформация и глобализация; стратегическото управление на човешкия капитал; подходи за развитие ролята на интелектуалния капитал и др.
- **Роля и значение на специализираните видове туризъм** (*Група Г, Показател 7- № 1, 10; Показател 10 № 2*) Изследвани са здравен, уелнес и СПА туризъм, като са

идентифицирани основните им специфики и предизвикателства за управление и развитие като подсектори в туризма;

- **Особености на потребителското поведение в туризма** (*Група Г, Показател 7- № 2*). Изследвани и анализирани са водещите личностни и психологически фактори на туристическото поведение в туризма както и влиянието на външните фактори насърчаващи/ограничаващи предприемането на туристически пътувания.
- **Мениджмънт в туризма** (*Група Г, Показател 7- № 7, 9, 11*) на дестинационно и секторно ниво (хотелиерство, ресторантьорство) с фокус върху стратегическото управление и предизвикателствата на глобалните трансформации в сектора; управление на туристическите ресурси (*Група Е, Показател 20*)

Всички публикации на кандидата са рецензирани и отпечатвани в университетски издателства на НБУ, ИУ- Варна, УНСС както и такива издателства като „Авангард прима“ и „Нова звезда“ за популяризиране и книгоразпространение.

3. Цитирани от други автори.

Справката на Библиотеката на НБУ¹ потвърждава 14 отделни позовавания на публикации с автор кандидатът - Милена Караилieва, в т.ч. *12 цитирания от други автори* и 2 самоцитирания. Всички цитати са на български език.

4. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

Милена Караилieва е участвала активно в общо 3 университетски проекта на НБУ, (*Група Е Показател 16*), както следва :

- Проект BG051PO001-3.1.07-0039 „Висшето образование по икономика - фундамент на икономиката на знанието”, като **експерт** за Бакалавърска програма „Бизнес администрация“ - редовно и дистанционно обучение;
- Проект BG051PO001-3.1.07-0039 „Висшето образование по икономика - фундамент на икономиката на знанието”, Департамент „Бизнес администрация“ НБУ, по дейност „Развитие на електронни форми на дистанционно обучение в системата на висшето образование” като **автор** на мултимедияен електронен учебник на НБУ по одобрен Стандарт и приложения към него и **рецензент** на учебник;
- Проект BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“, МОН и НБУ като - **функционален експерт** на Департамент „Бизнес администрация“ и **академичен наставник**;

III. Учебна и преподавателска дейност

1. Аудиторна и извън-аудиторна заетост, работа в електронния обучителен модул "MOODLE – НБУ", осигуряване на студентски практики и стажове, работа със студенти и докторанти.

Аудиторната заетост на гл. ас. д-р Милена Караилieва е изключително и само в ПН 3.9 Туризм, като преподавател в бакалавърската програма „Управление на туризма“ и магистърската програма „Мениджмънт на туристическия бизнес“ в редовна и дистанционна форми на обучение. Води лекционни курсове по множество и различни дисциплина, в които кандидата има и съответните публикации като „Туристически ресурси“, „Управление на човешките ресурси“, „Психология на туристическо

¹ Библиотечна справка, „Анализ на цитирани СА-17-2019” от 27.06.2019

поведение“, „Конкурентоспособност на туристическия продукт“, „Спа туризъм и балнеология“, „Международен стратегически маркетинг в туризма“, „Управление на туризма“, „Управление на човешкия капитал в туризма“, „Реинженеринг на процесите в туризма“.

Налице са доказателства, че кандидатът изпълнява и надхвърля праговете (240 аудиторна/60 извън аудиторна нормативната заетост в НБУ. За настоящата **2019/2020 планираната заетост на кандидата е 556/480 часа (Група 3, Показател 38).**

Извън аудиторната заетост за периода след 2010 година, включва **научно ръководство** на 36 студенти, изготвяне на 102 броя **рецензии** на бакалавърски и магистърски тези, 14 участия като **член на комисии** за защиты на бакалавърски тези и/или държавни изпити (Група 3, Показател 38, №1-2).

Ежегодно са реализирани вътрешни проекти към Фонд „Учебни програми“ на НБУ за студентите от специалност „Туризъм“ (Група 3, Показател 39, № 1-5). Гл. ас. д-р Караилюева активно участва в екипи за организиране на творчески изяви на студенти извън НБУ - „Учебно-тренировъчни фирми“ и участие на Международно културно туристическо изложение (Група 3, Показател 40, № 1-2).

2. Работа с Еразъм-студенти. Няма данни.

3. Оценки от анкетите на студентите.

От справка на Центърът за кариерно развитие и обучителни ресурси средната **атестационна оценка** на Милена Караилюева за последните 10 семестъра (5 години) като преподавател е Отличен 4,65 от максимална оценка 5,00 (Група 3, Показател 35, № 1).

IV. Административна и обществена дейност

1. Участие в колективни органи на управление на НБУ.

В периода 2009-2018 г. кандидатът е бил Програмен директор/консултант в секция Туризъм и изпълнява своите административни и академични задължения (Група И, Показател 44, № 1-4). Участва регулярно за заседания на колективните органи за управление на НБУ - департаментен съвет/ програмен съвет и като член на екипите за усъвършенстване на програми, разработване на специализации, подготовка за акредитация на докторска програма и др. (Група Ж, Показател 30, № 1- 4).

2. Обществена активност.

Активен член на Българска камара за образование, наука и култура (БКОНК) в качеството си на директор програма „Управление на човешките ресурси“ от 2011 г. досега (Група Ж, Показател 22).

3. Привличане на студенти в програмата.

В качеството си програмен консултант, гл. ас. д-р Милена Караилюева активно участва ежегодно в кандидат-студентски кампании на НБУ и организирани посещения на колежи и професионални гимназии съвместно с други колеги за привличане на кандидат-студенти.

V. Лични впечатления от кандидата

Познавам на Милена Караилюева още от времето на нейната защита на докторска дисертация. Познавам част от публикациите ѝ като отговорен редактор на списанието на Българска камара за образование, наука и култура (БКОНК) “Science & Research”. В

академичните среди Милена Караилева се ползва с авторитет, като моите лични впечатления са за отговорен колега.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Основната ми **препоръка** е за активизиране на публикационната активност и популяризиране на научно-изследователските постижения в по-широк кръг международни издания - индексирани и реферирани в международни бази данни.

В заключение - налице са безспорни доказателства за изпълнение на изискванията на чл. 24, ал.1, 27 (4) т. 1 и т. 2 от ЗРАСБРБ и на чл. 53 (1) и (2) и 57 (2) т. 1 и т. 2 от ППЗРАСРБ, както и на Наредбата за развитие на академичния състав в НБУ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Това ми дава основание да дам своята **положителна оценка за кандидата гл. ас. д-р Милена Караилева за заемане на академична длъжност „доцент“ в ПН 3.9 Туризм** и предлагам да бъде допусната до избор от Академичен съвет на НБУ.

София, 23.03.2020 г.

Проф. д. ик. н. Соня Милева